

P7_TA(2012)0456

ES tarpusavio gynybos ir solidarumo sąlygos: politinis ir operatyvinis aspektai

2012 m. lapkričio 22 d. Europos Parlamento rezoliucija ES tarpusavio gynybos ir solidarumo sąlygos: politinis ir operatyvinis aspektai (2012/2223(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 42 straipsnio 7 dalį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 222 straipsnį,
- atsižvelgdamas į ES sutarties 24 straipsnį ir 42 straipsnio 2 dalį, SESV 122 ir 196 straipsnius ir 37 deklaraciją dėl SESV 222 straipsnio,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų chartiją, visų pirma į jos VII skyriaus ir 51 straipsnio nuostatas,
- atsižvelgdamas į 2003 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Tarybos priimtą Europos saugumo strategiją ir į 2008 m. gruodžio 11–12 d. Europos Vadovų Tarybos patvirtintą jos įgyvendinimo ataskaitą,
- atsižvelgdamas į 2010 m. kovo 25–26 d. Europos Vadovų Tarybos patvirtintą Vidaus saugumo strategiją,
- atsižvelgdamas į 2005 m. gruodžio 15–16 d. Europos Vadovų Tarybos priimtą Europos Sąjungos kovos su terorizmu strategiją,
- atsižvelgdamas į Šiaurės Atlanto sutarties 4 ir 5 straipsnius,
- atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio 19–20 d. Lisabonoje vykusiame NATO aukščiausiojo lygio susitikime priimtą Strateginę Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos narių gynybos ir saugumo koncepciją,
- atsižvelgdamas į sprendimą nutraukti Vakarų Europos Sąjungos asamblėjos veiklą;
- atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos išvadas dėl Bendrijos nelaimių prevencijos Europos Sąjungoje sistemos,
- atsižvelgdamas į 2010 m. spalio 26 d. Komisijos komunikatą „Geresnis Europos reagavimas į nelaimes. Civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos vaidmuo“ (COM(2010)0600),
- atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio 22 d. Komisijos komunikatą „ES vidaus saugumo strategijos įgyvendinimas. Penki žingsniai kuriant saugesnę Europą“ (COM(2010)0673),
- atsižvelgdamas į 2012 m. gegužės 30 d. Nuolatinių atstovų komiteto (Coreper) Krizių

koordinavimo ES politiniu lygiu mechanizmo koncepcijos aprašymą¹,

- atsižvelgdamas į savo 2012 m. gegužės 22 d. rezoliuciją dėl Europos Sąjungos vidaus saugumo strategijos², 2011 m. gruodžio 14 d. rezoliuciją dėl finansų krizės poveikio ES valstybių narių gynybos sektoriams³, 2011 m. rugsėjo 27 d. rezoliuciją „Geresnis Europos reagavimas į nelaimes. Civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos vaidmuo“⁴ ir 2010 m. lapkričio 23 d. rezoliuciją dėl civilinio ir karinio bendradarbiavimo bei civilinių ir karinių pajėgumų tobulinimo⁵,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. ES Cheminio, biologinio, radiologinio ir branduolinio (ChBRB) saugumo veiksmų planą⁶ ir į savo 2010 m. gruodžio 14 d. rezoliuciją „Cheminio, biologinio, radiologinio ir branduolinio saugumo didinimas Europos Sąjungoje. ES ChBRB saugumo veiksmų planas“⁷,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą ir Konstitucinių reikalų komiteto bei Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto nuomones (A7-0356/2012),
- A. kadangi ES valstybių narių saugumas yra nedalomas ir visi ES piliečiai turėtų turėti tas pačias saugumo garantijas ir tokio pat lygio apsaugą nuo tradicinių ir netradicinių pavojų; kadangi Europos taikos, saugumo, demokratijos, žmogaus teisių, teisinės valstybės principo ir laisvės gynimas, būtinas mūsų tautų gerovei, turi išlikti pagrindinis Europos šalių ir Sąjungos tikslas ir pareiga;
- B. kadangi pastaruoju metu norint užtikrinti saugumą susiduriama su daugybe sudėtingų ir kintančių pavojų, kaip antai tarptautiniu terorizmu, masinio naikinimo ginklų platinimu, šalių susiskaidymu, išaldytais ir nesibaigiančiais konfliktais, organizuotu nusikalstamumu, elektroninių nusikaltimų grėsme, energijos išteklių trūkumu, blogėjančia aplinkos padėtimi ir su tuo susijusia saugumo rizika, gaivalinėmis ir žmogaus sukeltomis nelaimėmis, pandemijomis ir daugeliu kitų;
- C. kadangi ES pripažįsta tarptautinę tvarką, paremtą veiksmingu daugiašališkumu, kuris grindžiamas tarptautine teise; tai paremta europiečių įsitikinimu, kad jokia šalis negali viena kovoti su naujomis grėsmėmis;
- D. kadangi saugumas ir kova su tarptautiniu terorizmu yra ES prioritetai; kadangi reikėtų, kad visos valstybės narės parengtų bendrą atsaką ir bendrą strategiją;
- E. kadangi pastaraisiais dešimtmečiais padidėjo gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių, ypač klimato nulemtų nelaimių, dažnumas mastas ir prognozuojama, kad sparčiau kintant klimatui jų dar daugės;
- F. kadangi laipsniškai formuojant bendrą gynybos politiką, kuria siekiama pereiti prie

¹ 10207/12.

² Priimti tekstai, P7_TA(2012)0207.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2011)0574.

⁴ Priimti tekstai, P7_TA(2011)0404.

⁵ OL C 99 E, 2012 4 3, p. 63.

⁶ Tarybos 2009 m. lapkričio 12 d. išvados 15505/1/09 REV.

⁷ OL C 169 E, 2012 6 15, p. 8.

bendros gynybos, stiprėja europinė tapatybė ir didėja strateginis ES savarankiškumas; kadangi, nepaisant to, tvirtesnė ir pajėgesnė Europos gynyba būtina struktūrinių geostrateginių pokyčių, paspartėjusių dėl pasaulinės ekonomikos krizės, sąlygomis siekiant sutvirtinti transatlantinius ryšius, ypač dabar, kai JAV strategiškai labiau orientuojasi į Azijos ir Ramiojo vandenyno regioną;

- G. kadangi 21 ES valstybė narė, kuri yra ir NATO narė, kilus pavojui jų teritoriniam vientisumui, politinei nepriklausomybei ar saugumui, gali tarpusavyje konsultuotis, be to, bet kuriuo atveju prasidėjus ginkluotam išpuoliui šios valstybės narės yra įsipareigojusios užtikrinti kolektyvinę gynybą;
- H. kadangi, nors valstybės narės yra pirmiausia pačios atsakingos už krizių valdymą savo teritorijose, rimtos ir sudėtingos grėsmės saugumui, nuo ginkluotų puolimų ir terorizmo iki gamtinių ar ChBRB nelaimių bei kibernetinių išpuolių, vis dažniau būna tarpvalstybinio pobūdžio ir gali pareikalauti didesnių reagavimo pajėgumų, nei turi viena valstybė narė, ir todėl gyvybiškai svarbu užtikrinti privalomą valstybių narių, reaguojančių į tokius pavojus, tarpusavio solidarumą;
- I. kadangi į Lisabonos sutartį įtraukus ES sutarties 42 straipsnio 7 dalį („tarpusavio gynybos nuostata“ arba „tarpusavio pagalbos nuostata“¹) ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) įtraukus 222 straipsnį („solidarumo sąlyga“) siekiama spręsti šias problemas, tačiau nuo Sutarties įsigaliojimo praėjus beveik trejiems metams vis dar nenustatytos šių nuostatų ir sąlygų įgyvendinimo priemonės;

Bendrosios pastabos

- 1. ragina valstybes nares, Komisiją, Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją pasinaudoti visomis atitinkamų Sutarties nuostatų, ypač tarpusavio gynybos nuostatos ir solidarumo sąlygos, galimybėmis siekiant visiems Europos Sąjungos piliečiams užtikrinti tokias pačias saugumo garantijas nuo įprastų ir neįprastų grėsmių, grindžiamas saugumo nedalomumo ir valstybių narių abipusio solidarumo principais, ir atsižvelgiant į tai, kad reikia daugiau išlaidų veiksmingumo ir teisingo naštos ir išlaidų pasidalijimo;
- 2. primena, kad valstybės narės ir Sąjunga turi plėtoti politiką, kuri būtų grindžiama visų didžiausių pavojų saugumui, ypač nurodytų Europos saugumo strategijoje, Vidaus saugumo strategijoje ir nuolatinėse ES kovos su terorizmu koordinatoriaus Tarybai teikiamose ataskaitose, prevencija, pasirengimu jiems ir atsaku į juos;
- 3. pabrėžia, kad valstybės narės ir Sąjunga, remdamosi kartu naudojamų žvalgybos duomenų bendra analize ir visapusiškai naudodamosi ES veikiančių organizacijų paslaugomis turi reguliariai atlikti bendrus pavojų ir rizikos vertinimus;
- 4. atkreipia dėmesį į naują NATO strateginę koncepciją, pagal kurią siekiama ne tik išlaikyti NATO kaip karinio aljanso vaidmenį, bet ir stiprinti šios organizacijos kaip politinės ir

¹ Toliau ši nuostata vadinama tarpusavio gynybos nuostata, tačiau Sutartyje šiai nuostatai nesuteiktas joks pavadinimas. Pirmiausia plg. su pakeistos Briuselio sutarties V straipsnyje numatytu tarpusavio gynybos įsipareigojimu, kuris, šios sutarties šalių nuomone, yra įtvirtintas ES sutarties 42 straipsnio 7 dalyje (2010 m. kovo 31 d. Vakarų Europos Sąjungos nuolatinėi tarybai pirmininkaujančios valstybės pareiškimas).

saugumo bendrijos, veikiančios bendradarbiaujant su ES, pajėgumus; atkreipia dėmesį į NATO tikslų ir ES sutarties 43 straipsnyje nustatytų tikslų papildomumą; todėl įspėja apie brangiai kainuojantį dviejų organizacijų veiksmų dubliavimą ir su tuo susijusį išteklių eikvojimą ir primygtinai ragina užtikrinti glaudesnę ir reguliariesnę ES vyriausiosios įgaliotinės ir NATO generalinio sekretoriaus politinį bendradarbiavimą rizikos vertinimo, išteklių valdymo, politikos planavimo ir civilinių bei karinių operacijų vykdymo tikslais;

5. patvirtindamas, kad teritorinio vientisumo ir piliečių apsauga išlieka pagrindiniu gynybos politikos tikslu, primygtinai ragina Tarybą sekti NATO požiūriu, taikomu iškilus neišvengiamoms aplinkybėms, kai siekiant remti sąjungininkų interesus reikia užkirsti kelią išorės grėsmėms ir panaudoti jėgą;
6. dar kartą patvirtina, kad Europos Sąjungai ar jos valstybėms narėms naudoti jėgą leistina tik tuo atveju, kai tai teisiškai pagrįsta remiantis Jungtinių Tautų chartija; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia prigimtine teisę į individualią ar kolektyvinę savigyną; primena savo ryžtą laikytis Oslo gairių dėl užsienio karinių ir civilinės gynybos išteklių naudojimo teikiant pagalbą įvykus nelaimei; pabrėžia, kad geriau užkirsti kelią konfliktams, išpuoliams ir nelaimėms, negu šalinti jų padarinius;
7. pažymi, kad Sąjungai ir valstybėms narėms prieinama didelė solidaraus reagavimo į kritinius įvykius priemonių įvairovė; primena Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 122 straipsnyje nustatyto ekonominės ir finansinės pagalbos teisinio pagrindo ir 196 straipsnyje nustatyto civilinės saugos srities priemonių teisinio pagrindo naudą;
8. primena įsipareigojimą nuolat plėtoti politinį tarpusavio solidarumą užsienio ir saugumo politikos srityje, kaip nustatyta ES sutarties 24 straipsnyje; atkreipia dėmesį į Lisabonos sutartyje numatytas galimybes tvirčiau bendradarbiauti įgyvendinant bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP), įskaitant pavedimą konkrečias užduotis ir misijas vykdyti valstybių grupėms, taip pat atkreipia dėmesį į nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo kariniais klausimais sampratą;
9. pabrėžia, kad tarpusavio gynybos nuostatos ir solidarumo sąlygos tikslas – ne pakeisti kurią nors iš šių priemonių, o pagal reikalingumo ir proporcingumo principus būti bendruoju pagrindu neeilinės grėsmės ar žalos atvejais, ypač kai atsaką būtina koordinuoti aukštu politiniu lygmeniu ir kai jame dalyvauja kariuomenė;
10. primygtinai ragina Komisiją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją iki 2012 m. pabaigos pateikti bendrą pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo, kuriuo būtų nustatytos solidarumo sąlygos įgyvendinimo pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 222 straipsnio 3 dalį priemonės ir ypač išaiškinami įvairių subjektų vaidmenys ir kompetencija; siekdamas nuoseklumo ragina Politinį ir saugumo komitetą ir Operatyvinio bendradarbiavimo vidaus saugumo srityje nuolatinį komitetą pateikti bendrą nuomonę dėl solidarumo sąlygos įgyvendinimo atsižvelgiant į politinius ir operatyvinius abiejų nuostatų aspektus įskaitant ryšius su NATO; pažymi, kad Taryba, nagrinėdama nekarinius tarpusavio pagalbos ir paramos aspektus, turėtų priimti sprendimus kvalifikuota balsų dauguma; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad būtina nuolat ir išsamiai informuoti Parlamentą;

Tarpusavio gynybos nuostata

Taikymo sritis

11. primena aiškią valstybių narių pareigą visomis turimomis priemonėmis teikti pagalbą ir paramą, jeigu valstybė narė nukenčia nuo ginkluotos agresijos savo teritorijoje; pabrėžia, kad nors didelio masto agresija prieš valstybę narę artimiausioje ateityje neatrodo tikėtina, vis dėlto darbotvarkėje ir tradicinei teritorinei gynybai, ir gynybai nuo naujų rūšių grėsmės turi būti skiriamas didelis dėmesys; be to, primena, jog Sutartyje numatyta, kad įsipareigojimai ir bendradarbiavimas tarpusavio gynybos srityje turi atitikti įsipareigojimus NATO, kuri jai priklausančioms valstybėms tebėra jų kolektyvinės gynybos pagrindas ir šios gynybos įgyvendinimo forumas;
12. kartu pažymi nemažiau svarbų poreikį būti pasirengus atvejams, susijusiems su NATO nepriklausančiomis ES valstybėmis narėmis arba ES valstybių narių teritorijomis, esančiomis už Šiaurės Atlanto regiono ribų ir todėl nepatenkančiomis į Vašingtono sutarties taikymo sritį, arba pasirengti atvejams, kai NATO narės nepasiekia sutarimo dėl kolektyvinių veiksmų; taip pat atsižvelgdamas į tai pabrėžia poreikį sugebėti naudoti NATO pajėgumus, kaip numatyta pagal „Berlin Plus“ susitarimą;
13. mano, kad, visapusiškai laikantis proporcingumo principo, šios nuostatos taikymo reikalavimus gali atitikti net ir neginkluoti išpuoliai, pavyzdžiui, nustatytos išorinės kilmės subjekto įvykdyti kibernetiniai išpuoliai prieš ypatingos svarbos infrastruktūros objektus siekiant sukelti didelę žalą ir sutrikimus valstybei narei, jeigu jų padariniai valstybės narės saugumui kelia didelę grėsmę;

Pajėgumai

14. pabrėžia Europos šalių poreikį turėti patikimų karinių pajėgumų; ragina valstybes nares labiau stengtis plėtoti bendradarbiavimui skirtus karinius pajėgumus, ypač įgyvendinant papildomas ES ir NATO „pajėgumų telkimo ir dalijimosi jais“ ir „pažangiosios gynybos“ iniciatyvas, kurios kuklių gynybos biudžetų laikais yra svarbi pažanga ir pagal kurias pirmenybė būtų teikiama Europos ir regionų sąveikoms, o ne vadovavimuisi trumparegišku nacionaliniu požiūriu; atsižvelgdamas į tai, dar kartą ragina valstybių narių gynybos ministerijas labiau atsižvelgti į Europos gynybos agentūros atliekamą darbą ir naudotis jo rezultatais, taip pat ragina valstybes nares ir Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT) tęsti diskusijas siekiant pradėti Lisabonos sutartyje numatytą nuolatinį struktūrizuotą bendradarbiavimą;
15. mano, kad, siekdamas glaudžiau bendradarbiauti, NATO ir ES turėtų didžiausią dėmesį skirti savo pagrindinių pajėgumų stiprinimui, sąveikų gerinimui ir savo politinių programų, planų, technologijų, pajėgų ir mokymo būdų koordinavimui;
16. primena savo raginimą sistemingai derinti karinius reikalavimus ir suderinti ES gynybos planavimo ir įsigijimų procesą, atitinkantį Sąjungos užmojų lygį ir koordinuojamą su NATO gynybos planavimo procesu; atsižvelgdamas į didesnes saugumo garantijas, teikiamas pagal tarpusavio gynybos nuostatą, ragina valstybes nares kaip pagrindinius savo gynybos planavimo principus apsvarstyti daugiašalį bendradarbiavimą plėtojant pajėgumus ir, deramais atvejais, specializaciją;

Sistemos ir procedūros

17. ragina Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją pasiūlyti praktinę tvarką ir gaires, kaip užtikrinti veiksmingą atsaką, jei valstybė narė nuspręstų taikyti tarpusavio gynybos nuostatą, ir pateikti ES institucijų vaidmens šios nuostatos

taikymo atveju analizę; mano, kad pareiga suteikti pagalbą ir paramą, reiškianti politinį valstybių narių solidarumą, turėtų užtikrinti, kad Taryba greitai priimtų sprendimą dėl paramos išpuolį patyrusiai valstybei narei; mano, kad nepažeidžiant kiekvienos valstybės narės teisės numatyti savigynos priemones, siekiant šio tikslo būtų naudinga rengti konsultacijas laikantis ES sutarties 32 straipsnyje nustatytų reikalavimų;

18. mano, kad imantis kolektyvinių veiksmų, skirtų išpuolį patyrusiai valstybei narei apginti, turėtų būti įmanoma atitinkamais atvejais pasinaudoti esamomis ES krizių valdymo sistemomis ir pirmiausia turėtų būti numatyta galimybė pradėti ES operatyvinio štabo veiklą; pabrėžia, kad visavertis nuolatinis ES operatyvinis štabas reikalingas siekiant užtikrinti tinkamą pasirengimo atsakui lygį ir šio atsako spartą, ir primena raginimą valstybėms narėms neseniai veiklą pradėjusio ES operacijų centro pagrindu sukurti šiuos nuolatinius pajėgumus;

Solidarumo sąlyga

Taikymo sritis

19. primena, kad, jeigu valstybė narė nukenčia nuo teroristų išpuolio arba nuo gaivalinės ar žmogaus sukeltos nelaimės, Sąjunga ir valstybės narės turi pareigą, šios valstybės politinės valdžios institucijoms paprašius, solidarčiai kartu imtis veiksmų jai padėti ir kad tokiais atvejais Sąjunga sutelkia visas turimas priemones, įskaitant valstybių narių suteiktus karinius išteklius; be to, primena Sąjungos pareigą sutelkti visas turimas priemones, kad Europos Sąjungoje būtų užtikrinta teroristų išpuolių prevencija, o demokratinės institucijos ir civiliai gyventojai būtų apsaugoti nuo bet kokio teroristų išpuolio;
20. ragina išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp lankstumo ir nuoseklumo vertinant išpuolius ir nelaimes, kurių atveju gali būti pasinaudota minėtąja nuostata, siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į išpuolius kibernetinėje erdvėje, pandemijas, energijos trūkumą ar kitus didelius pavojus; pažymi, kad solidarumo sąlyga taip pat apima už Sąjungos ribų įvykusius nelaimingus atsitikimus, turinčius tiesioginį esminį poveikį kuriai nors valstybei narei;
21. pabrėžia, kad valstybės narės turi investuoti į savo saugumą ir nelaimių padarinių šalinimo pajėgumus, o ne remtis tik kitų solidarumu; pabrėžia, kad už civilinę saugą ir saugumą savo teritorijoje pirmiausia atsakingos pačios valstybės narės;
22. mano, kad solidarumo sąlyga visų pirma turėtų būti naudojama tais atvejais, kai nepakanka nukentėjusios valstybės narės reagavimo pajėgumų arba kai reikia įvairių sektorių atsako, apimančio daugelį veikėjų, tačiau jei valstybė narė nusprendė taikyti šią sąlygą, kitos valstybės narės neturėtų pradėti diskusijų dėl pagalbos teikimo; pabrėžia, kad solidarumas apima ir pareigą investuoti į pakankamus nacionalinius ir Europos pajėgumus;
23. mano, kad solidarumo sąlyga – pateikiant akivaizdžių tvirtesnio ES bendradarbiavimo krizių valdymo srityje ir nelaimių padarinių šalinimo pajėgumų naudos įrodymų – gali būti paskata didinti ES įtakos vaidmenį Europos piliečių akyse;

Pajėgumai ir ištekliai

24. pabrėžia, kad solidarumo sąlygos įgyvendinimas turėtų sudaryti sudedamąją nuolatinio ES reagavimo į krizes, krizių valdymo ir krizių valdymo koordinavimo sistemos dalį ir turėtų būti grindžiamas esamomis sektorinėmis priemonėmis bei pajėgumais ir sudaryti sąlygas juos veiksmingai sutelkti, kad prireikus būtų galima reaguoti koordinuotai ir daugelyje sektorių; pabrėžia, kad iš esmės įgyvendinimui neturėtų būti kuriamos *ad hoc* priemonės;
25. pažymi esminį Civilinės saugos mechanizmo, kaip vienos iš pagrindinių greito Europos reagavimo į įvairaus pobūdžio krizes solidarumo priemonių, vaidmenį; pritaria pagrindinėms Komisijos pasiūlymo stiprinti šį mechanizmą nuostatomis¹, grindžiamoms 2010 m. Komisijos komunikatu „Geresnis Europos reagavimas į nelaimės“ ir įkvėptoms 2006 m. M. Barnier pranešimo;
26. atkreipia dėmesį į tęsiamą Vidaus saugumo strategijos įgyvendinimo darbą, ypač kovos su terorizmu, kovos su kibernetiniais nusikaltimais ir atsparumo krizėms bei nelaimėms didinimo srityse; pabrėžia, kad įgyvendinti solidarumo sąlygą – tai ne tik nustatyti procedūras tam atvejui, jeigu įvyktų didelė krizė, bet ir iš esmės kurti pajėgumus, užtikrinti prevenciją ir pasirengimą; primena krizės valdymo veiksmų, parengtų konkreitiems minėtajai nuostatai reglamentuojamiems atvejams, aktualumą;
27. pažymi, kad sukūrus savanorišką iš anksto skirtų civilinės saugos išteklių bazę labai pagerėtų ES pasirengimas ir būtų įmanoma nustatyti, kokias esamas spragas reikia užpildyti; pabrėžia bendrų trūkumų analizių svarbą siekiant, kad visi veiksmingai sutelktų pastangas ir kad kiekviena valstybė narė prisidėtų savo sąžiningu įnašu;
28. mano, kad didelių sąnaudų, ypač skirtų apsaugoti nuo mažai tikėtinos rizikos, atveju valstybėms narėms ekonomiškai pagrįsta rasti sprendimus dėl bendrų investicijų ir bendros šių reikiamų priemonių plėtotės, ypač dabartinėmis finansų krizės sąlygomis; atsižvelgdamas į tai, primena būtinybę naudotis ne tik Komisijos ir Europos gynybos agentūros, bet ir kitų ES agentūrų kompetencija ir patirtimi;
29. pabrėžia, kaip svarbu užtikrinti, kad solidarumas būtų pagrįstas tinkamomis ES lygmens finansavimo priemonėmis, kritiniais atvejais teikiančiomis pakankamai lankstumo; teigiamai vertina siūlomą didesnę bendrą finansavimą pagal Civilinės saugos mechanizmą, ypač transporto išlaidoms padengti; atkreipia dėmesį į siūlomo Vidaus saugumo fondo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju nuostatas;
30. primena, kad Solidarumo fondas gali teikti finansinę paramą po didelės nelaimės; primena ir tai, kad Taryba pagal ES sutarties 122 straipsnio 2 dalį gali suteikti papildomą Sąjungos finansinę paramą, kai valstybė narė patiria sunkumų arba jai rimtą grėsmę kelia didelės problemos, sukeltos gaivalinių nelaimių arba išimtinių įvykių, kurių ji negali kontroliuoti;
31. primena, kad remiantis ES sutarties 122 straipsnio 1 dalies nuostatomis Taryba gali solidariai nuspręsti dėl sunkios ekonominės padėties atveju taikytinų priemonių, ypač kai didelių problemų kyla tiekiant tam tikrus produktus, pirmiausia energetikos srityje; pabrėžia, kad svarbu šią nuostatą laikyti išsamios Sąjungos solidarumo priemonių grupės dalimi, kai reikia spręsti naujas dideles saugumo problemas, pvz., energetinio saugumo ir

¹ Žr. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo (COM(2011)0934).

kitų gyvybiškai svarbių produktų tiekimo saugumo problemas, ypač politiniais sumetimais vykdomų blokadų atvejais;

Sistemos ir procedūros

32. pabrėžia, kad ES turi turėti pajėgias krizių padarinių šalinimo sistemas, kurių stebėsenos ir reagavimo funkcijos veiktų visą parą be poilsio dienų ir galėtų visus atitinkamus veikėjus iš anksto įspėti ir teikti naujausią informaciją apie padėtį; atkreipia dėmesį, kad veikia daugybė ES lygmens stebėsenos centrų ir kad dėl to kyla klausimų dėl veiksmingo koordinavimo sudėtingų, daugiaspekčių krizių atveju; atkreipia dėmesį, kad Europos išorės veiksmų tarnyboje sukurtas situacijų štabas, Komisijos departamentuose ir specializuotose ES įstaigose taip pat yra ne vienas sektorinės stebėsenos centras; ypač atkreipia dėmesį į Humanitarinės pagalbos generalinio direktorato Stebėsenos ir informavimo centrą, Vidaus reikalų generalinio direktorato strateginių analizių ir reagavimo pajėgumus, Sveikatos ir vartotojų apsaugos generalinio direktorato Su sveikata susijusių kritinių padėčių operacijų priemonę ir agentūros FRONTEX situacijų štabą;
33. primena, kad reikia vengti nereikalingo dubliavimosi, užtikrinti veiksmų nuoseklumą ir veiksmingą koordinavimą, tuo labiau, kad dabar turima mažai išteklių; atkreipia dėmesį, kad parengtos skirtingos šių daugiariopų stebėsenos pajėgumų racionalizavimo koncepcijos: kai kurios iš jų grindžiamos vieno langelio principu, o kitomis pirmenybė teikiama geresniam specializuotų sistemų susiejimui;
34. mano, kad įvairios galimos krizės – nuo potvynių iki cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių išpuolių ar nelaimių – neišvengiamai reiškia, kad reikia daugybės specializuotų tarnybų ir sistemų, kurias sujungus veiksmingumas greičiausiai nepadidėtų; kartu mano, kad visos specializuotos ES lygmens tarnybos turėtų būti integruotos vienoje bendroje apsaugotoje informacinėje sistemoje, ir ragina Komisiją bei Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją stengtis sustiprinti bendros skubaus įspėjimo sistemos ARGUS vidaus koordinavimo platformą;
35. pabrėžia politinio koordinavimo Taryboje poreikį didelių krizių atvejais; atkreipia dėmesį į ES ekstremalių situacijų ir krizių koordinavimo veiksmų sistemos persvarstymą ir teigiamai vertina Tarybos narių sutarimą dėl naujos ekstremalių situacijų ir krizių koordinavimo veiksmų koncepcijos, pagal kurią būtų pasinaudojama įprastomis Tarybos procedūromis, ypač COREPER, o ne kuriami *ad hoc* organai; pabrėžia, kad siekiant ES politiniu lygmeniu nuosekliai, veiksmingai ir laiku reaguoti į tokio masto ir pobūdžio krizes reikia tik vienos bendros veiksmų sistemos; todėl mano, kad naujoji ekstremalių situacijų ir krizių koordinavimo veiksmų sistema turėtų padėti įgyvendinti ir solidarumo sąlygą;
36. ragina stengtis racionalizuoti ir geriau integruoti daugelį interneto ryšių ir keitimosi informacija apie kritinius atvejus platformų, įskaitant ekstremalių situacijų ir krizių koordinavimo veiksmų interneto svetainę, bendrą skubaus įspėjimo sistemą ARGUS, Bendrą ekstremalių situacijų ryšių ir informacijos sistemą (CECIS) ir Sveikatos kritinių padėčių ir ligų informacinę sistemą (HEDIS), siekiant sudaryti sąlygas nepertraukiamam, laisvam ir veiksmingam informacijos srautui tarp sektorių ir institucijų; atkreipia dėmesį į Taryboje priimtą sprendimą patobulinti ekstremaliųjų situacijų ir krizių koordinavimo veiksmų interneto svetainę, kad ją būtų galima naudoti kaip būsimą internetinę krizinių atvejų, kuriuos reikia politiškai koordinuoti ES lygmeniu, platformą;

37. primygtinai ragina plėtoti bendrą informavimą apie padėtį, nes tai būtina didelėms daugelio sektorių krizėms įveikti, kai politinės valdžios institucijoms reikia greitai pateikti išsamią naujausią informaciją; teigiamai vertina krizių koordinavimo veiksmų interneto svetainės klausimo persvarstymui skirtą dėmesį siekiant ES institucijoms ir valstybėms narėms sukurti integruotą informavimo apie padėtį ir jos analizės sistemą ir ragina Tarybą užtikrinti, kad tai būtų laiku įgyvendinta; pažymi, kad bendras informavimas apie padėtį vargu ar įmanomas be dalijimosi informacija kultūros ir kad gerinti dalijimosi informacija kultūrą vargu ar įmanoma aiškiai nepadalinus funkcijų;
38. teigiamai vertina planuojamą stebėsenos ir informavimo centro atnaujinimą siekiant sukurti Europos reagavimo į nelaimės centrą, pabrėždamas, kad jis sudarytų vieną iš tarpusavyje susietos ES greito reagavimo sistemos ramsčių; mano, kad, remiantis „gravitacijos centro“ principu, kiekvienu konkrečiu atveju reikia sukurti už daugelio sektorių krizių koordinavimą atsakingą organą;
39. pažymi, kad dabar pasaulyje vyraujančiomis sąlygomis, kai kelis kartus didėja įvairi tarpusavio priklausomybė, tikėtina, kad didelės krizės, kurių mastas leistų pagrįsti solidarumo sąlygos taikymą, bus daugiaaspektės ir turės tarptautinių aspektų, susijusių su nuo jų nukentėjusiais trečiųjų šalių piliečiais arba su tarptautiniais veiksmais, reikalingais siekiant į jas reaguoti; pabrėžia, kad svarbų vaidmenį tokiais atvejais turi atlikti Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT);
40. ragina valstybes nares didinti savo pajėgumus teikti ir gauti pagalbą, taip pat keistis geriausia patirtimi, kaip integruoti savo nacionalines krizių valdymo koordinavimo procedūras ir kaip jų nacionaliniams krizių valdymo koordinavimo centrams palaikyti sąveiką su ES; mano, kad taip pat reikėtų apsvarstyti galimybę planuoti ir vykdyti atitinkamas visos ES masto reagavimo į krizes pratybas, kuriose dalyvautų nacionalinės reagavimo į krizes organizacijos ir atitinkamos ES institucijos;
41. mano, jog siekiant užtikrinti, kad pradėjus taikyti solidarumo sąlygą ji veiktų tinkamai, labai svarbu nustatyti reikiamus atitinkamos valstybės narės tarnybų procedūrinius ir organizacinius ryšius;
42. pabrėžia, kad bet koks sprendimų priėmimo procesas Taryboje gavus pagalbos prašymą pagal solidarumo sąlygą neturi pakenkti ES gebėjimams reaguoti ir, kad ir koks būtų šis politinis sprendimas, turi būti nedelsiant įmanoma pradėti reaguoti į krizes pasitelkiant esamas sistemas, pvz., Civilinės saugos mechanizmą; pažymi, kad naudoti karinius išteklius civilinės saugos operacijoms jau įmanoma operatyviniu lygmeniu, nesinaudojant solidarumo sąlyga, kaip parodė sėkmingas Komisijos ir ES kariuomenės štabo bendradarbiavimas per praėjusias operacijas Pakistane arba Libijoje;
43. pabrėžia, kad būtina išsamiai aprašyti demokratines procedūras, kurios turi būti taikomos, kai taikoma solidarumo sąlyga, jomis taip pat turėtų būti užtikrinama atsakomybė už priimtus sprendimus, bei numatytas tinkamas nacionalinių parlamentų ir Europos Parlamento dalyvavimas; pabrėžia, kad svarbu užkirsti kelią bet kokiam neproporcingam sąlygos naudojimui, kuris pažeistų pagrindines teises;
44. pažymi, kad Europos Parlamentas ir Taryba, kaip ES teisės aktų leidėjai ir biudžeto valdymo institucijos, turėtų būti informuojami apie esamą padėtį nelaimės ar išpuolio atveju, kuriam taikoma solidarumo sąlyga, taip pat apie jų kilmę ir galimas pasekmes, kad būtų galima atlikti būsimam naudojimuisi skirtą nuodugną ir nešališką vertinimą, pagrįstą

naujausia ir konkrečia informacija.

45. primena, kad siekiant naudotis solidarumo sąlyga būtina, kad Europos Vadovų Taryba nuolat vertintų pavojus, su kuriais susiduria Sąjunga; mano, kad šiuos vertinimus reikia koordinuoti su NATO ir kad jie turėtų būti atliekami bent jau dviem skirtingais lygmenimis, pvz., ilgalaikį vertinimą Europos Vadovų Taryboje, šio proceso rezultatas turėtų būti būsimose Europos saugumo strategijos ir Vidaus saugumo strategijos redakcijose atsispindintis strateginis mąstymas, ir atliekant dažnesnes išsamias dabartinių pavojų apžvalgas;
46. mano, kad pavojų vertinimai turi būti papildyti rizikos vertinimais, išnagrinėjant, kokie esami trūkumai šiuos pavojus gali sukelti, ir taip nustatant, kokias aktualiausias pajėgumų spragas reikia užpildyti; primena, kad įgyvendindama Vidaus saugumo strategiją ES turėtų iki 2014 m. parengti nuoseklią rizikos valdymo politiką, pavojų ir rizikos vertinimus susiedama su sprendimų priėmimu; be to, primena, kad iki 2012 m. pabaigos Komisija, remdamasi nacionalinėmis rizikos analizėmis, turėtų parengti tarpsektorinę didžiausių gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių, su kuriomis ES gali susidurti ateityje, rizikos apžvalgą; ragina valstybes nares dalytis savo nacionaliniais rizikos vertinimais ir rizikos valdymo planais, kad būtų galima bendrai įvertinti padėtį;
47. pabrėžia, kad atliekant atitinkamus bendrus daugelio pavojų vertinimus reikia naudotis ES žvalgybos analizės centro pajėgumais ir remtis bendrais žvalgybos duomenimis bei įtraukti visų ES institucijų, dalyvaujančių vertinant pavojus ir riziką, pvz., Komisijos departamentų (įskaitant Vidaus reikalų generalinį direktoratą, Humanitarinės pagalbos generalinį direktoratą ir Sveikatos ir vartotojų apsaugos generalinį direktoratą) ir Sąjungos agentūrų (Europolo, FRONTEX, Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro ir kt.) įnašą;

o

o o
48. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei ir Komisijos pirmininko pavaduotojai, Tarybai, Komisijai, valstybių narių parlamentams, NATO parlamentinei asamblėjai ir NATO generaliniam sekretoriui.